

TARTU ÜLIKOOL
Aasia keskus

"Aasia poliitiline, majanduslik ja kultuuriline roll Eestis"

Raport

Tartu
2023

Raporti autorid

Agnieszka Nitza-Makowska (PhD) töötab teadurina Tartu Ülikooli Aasia Keskuses ja Poola ülikoolis Collegium Civitas. Oma praeguses teadustöös tegeleb peamiselt kahe teemaga: Hiina ja India pehme jõud ning Putini väljapressimise mõju tuumarelvade tajumisele Lõuna-Aasias (eriti Indias ja Pakistanis). Ka uurib Hiina keskkonnadiplomaatiat ja selle kasutamist pehme jõuna.

Anastasia Sinitsyna on Keskuse teadur, kes on pikalt tegelenud majanduse ja rände ühisosade analüüsimisega. Praegu uurib Aasia rände majanduslikku ja sotsiaalset mõju Põhjamaa ja Balti riikidesse. Eelkõige soovib ta mõista tööturu erinevusi Aasia riikidest pärit sisserändajate rühmade vahel.

Lelde Luik (PhD) on Keskuse teadur, kes keskendub demokraatia uurimisele. Hetkel on ta fookuses kultuuriliste ja poliitiliste kokkupõrgete ideed seoses teatud Aasia riikide ja lääneriikide vahelise "demokraatia" mõistega Ukraina sõja kontekstis ja Venemaa agressiooniga seal.

Kikee Doma Bhutia (PhD) on Keskuse teadur. Tema teadustöö keskendub rahvusliku identiteedi kontseptualiseerimisele, rahvakeelsete sümbolite olulisuse ümberdefineerimisele ja erinevate kogukondade vaatenurga ja kuuluvusideede mõistmisele.

Elo Süld (PhD) on Tartu Ülikooli Aasia keskuse juhataja ja usuteaduskonna islamistika lektor. Ta teadustöö fookus on islami religioosne mitmekesisus. Ka uurib geopoliitilisi muutusi ning Aasia regiooni mõju Eestis.

Aasia Keskus

Aasia Keskus on teadus- ja kompetentsikeskus, mille eesmärk on toetada Eestis Aasia ja Lähis-Ida kultuuride ja poliitiliste suundumuste mõistmist ja Eesti majandusliku ning sotsiaalse arengu potentsiaali. Keskus teeb seda vahendades Lähis-Ida ja Aasia teadmisi, koondades erinevate valdkondade teadlasi ja eksperte ning osaledes rahvusvahelistes koostöövõrgustikes.

Tartu Ülikool

Tartu Ülikool, rajatud aastal 1632, on Eesti suurim ja vanim ülikool. Ülikool pakub teaduspõhiseid lahendusi üleilmsetele sõlmprobleemidele ning aitab oma teadmiste ja oskustega edendada Eesti ühiskonda ja majandust. Ülikool arendab Eestis olulisi teadussuundi ja toetab koostööd tippteadlaste ja ettevõtjate vahel, et luua toetav keskkond kestlike eesmärkide saavutamiseks, mistõttu on ta oluline partner riigile ja ettevõtetele.

Rahvuslikus rahvusvahelises ülikoolis saavad üliõpilased valida ligi **160** õppekava vahel, mis asuvad neljas ülikooli valdkonnas. Tartu Ülikoolis õpib ja töötab inimesi pea **90** riigist. Tartu Ülikool on ainsa Baltimaade ülikoolina maailma **1%** ülikoolide seas.

Teadusartiklid

Agnieszka Nitza Makowska (2022). **Can the China-Pakistan Economic Corridor help Beijing Win Pakistanis' hearts and minds? Reviewing higher education as an instrument of Chinese soft power in Pakistan.** International Journal of Cultural Policy, 28(3), 274-289.

Leitav: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10286632.2021.1962849>

Agnieszka Nitza Makowska (2023). **India and the China-Pakistan Economic Corridor.** In Global India (pp. 30-46). Routledge.

Leitav:

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003305132-4/india-china%E2%80%93pakistan-economic-corridor-agnieszka-nitza-makowska>

Anastasia SinitSYna. „**Chinese and Indian Entrepreneurs in Helsinki: What are the factors for success?**”. Novaator.

Lelde Luik (2023). **Liberaalset rahvusvahelist korda vaidlustamas? Aasia riikide reaktsioone Venemaa sissetungile Ukrainasse.** Diplomaatia

Leitav: <https://diplomaatia.ee/lelde-luik-liberaalset-rahvusvahelist-korda-vaidlustamas-aasia-riikide-reaktsioone-venemaa-sissetungile-ukrainasse/>

Kikee Doma Bhutia. **Baltic attitudes: Estonian and Lithuanian Foreign Policy towards China.** Ilmumas. NUS East Asian Institute, Singapur.

Kikee Doma Bhutia (2023). **Examining 'vernacular' symbols and symbolic power in the crisis context.** Ilmumas. Journal of Ethnology and Folkloristics (JEF).

Kikee Doma Bhutia (2023). **Maailma kahe suurriigi - India ja Hiina - vastasseis Himaalaja piirkonnas.** Diplomaatia

Leitav: <https://diplomaatia.ee/kikee-doma-bhutia-maailma-kahe-suurriigi-india-ja-hiina-vastasseis-himaalaja-piirkonnas/>

Raportid

Heidi Maiberg; Urmas Hõbepappel; Elo Süld; Eiki Berg; Merilin Kiviorg; Meelis Kitsing; Urmas Varblane; Rain Ottis; Anna Broughel; Maili Vilson; Riina Kerner; Einari Kisel; Andres Siirde; Gaygysyz Ashyrov; Mathias Juust; Anna-Maria Osula; Adrian Venables; Erkki Koort; (2022). **Eesti ja Aasia tulevikusuhete raport.** (1-43). 13.06.2022.

Leitav: <https://aasiakeskus.ut.ee/et/sisu/eesti-ja-aasia-tulevikusuhete-raport-ja-dokument>

Sisukord

1. Sissejuhatus	4
2. Stsenaariumite planeerimise meetodi kirjeldus	5
2.1 Hiina pehme jõu teravad servad	5
2.2 India pehme jõu vaevumärgatav „pehme ots“	6
2.3 Singapuri pehme jõud	7
2.4 Järeldused	8
3. Majanduslik roll: inimesed, ettevõtlus ja võimalused	9
3.1 Hiina ja India päritolu sisserändajad	9
3.2 Hiina ja India ettevõtete esindatus Eestis	11
3.3 Järeldused	12
4. Kultuuriline roll: India ja Hiina sümbolid Eestis	12
4.1 India sümbolid Eestis	12
4.2 Hiina sümbolid Eestis	14
4.3 Järeldused	15
5. Põhiteesid	15
Kasutatud allikad	16

1. Sissejuhatus

Aasia esilekerkimine on kooskõlas selle piirkonna majandusliku, poliitilise ja kultuurilise mõju kasvuga kogu maailmas, sealhulgas geograafiliselt kaugel asuvas Kesk- ja Ida-Euroopas ning Põhjamaades. Konkreetsemalt keskendutakse käesolevas aruandes Hiina, India ja Singapuri positsioonide kasvu mitmetahulisele mõjule Eestis. Neid mõjusid vaadeldakse läbi laialt määratletud pehme jõu prisma, mis näib asjakohane, kuna loetletud riigid jätaavad Eestisse vaid vaevumärgatavaid jälgi, isegi kui nende ambitsioonid on suuremad. Veelgi enam, nende jälgede omadused ja nende riikide roll on hästi kooskõlas sellega, mida pehme jõud tähendab, arvestades nii poliitilisi, majanduslikke kui kultuurilisi aspekte.

Pehme jõu sisu tuleneb selle olemuslikust erinevusest traditsioonilistest „kõva jõu“ vormidest, mis rõhutavad jõudu, sunniviisilist tegevust ja lõppkokkuvõttes sõjalise võimu kasutamist riikidevahelistes suhetes. Pehme jõud tähendab seevastu riigi omadusi, mis muudavad ta ka teiste jaoks atraktiivseks, ning sellest tulenevat poliitikat, mille eesmärk on kaasata ja veenda teisi riike „tahtma seda, mida sina tahad“ (Nye, 1990) ilma jõudu kasutamata või sellega ähvardamata. Seega on pehme jõud poliitiline strateegia, mille eesmärk on mõjutada teisi rahvusvahelistes suhetes osalejaid, kasutades selleks erinevaid poliitilisi, majanduslikke ja kultuurilisi vahendeid.

Pehme jõu mõiste töötas välja Ameerika teadlane ja praktik Joseph S. Nye 1990. aastal. Ta väitis, et „pehme jõud tekib siis, kui üks riik paneb teisi riike tahtma seda, mida tema tahab“ (1990, lk 166), kasutades mitte jõudu, vaid tehes seda pelgalt tõmbejõu abil. See tuleneb kolmest peamisest allikast: „riigi poliitilistest väärtustest (kui ta järgib neid nii kodus kui ka välismaal), tema välispoliitikast (kui seda peetakse legitiimseks ja see on moraalse autoriteediga) ning tema kultuurist (neist külgedest, mis on teiste jaoks atraktiivsed)“ (Nye, 2008, lk 96). Neid kolme võimsat vahendit kasutades projitseerib valitsus oma riigi ja selle väärtuste positiivset kuvandit maailmaareenil ning muudab pehme jõu kaubanduse, investeringute ja finantsabi kaudu majanduslikuks kasuks.

Kooskõlas selle mõiste kasvava poliitilise resonantsiga ja globaalsete geopoliitiliste muutustega, mida ilmestab Aasia esilekerkimine, on „mitmesugused riigid, sealhulgas mitte-lääne riigid, määratlenud end pehmete jõududena“ (Longhurst, Nitzka-Makowska ja Skiert-Andrzejuk, 2019, lk 154). Nende hulka kuuluvad muuhulgas India, mida on selle demokraatlike traditsioonide, Mahatma Gandhi vägivaldase, rahumeelse konfliktide vahendamise kontseptsiooni ning Bollywoodi tõttu nimetatud „vaikimisi pehmeks jõuks“ (Wagner, 2010, lk 333), ja Hiina, autoritaarne suunanäitaja. Kuigi eksperdid, teadlased, valitsused ja ühiskonnad on kogu maailmas eriarvamusel, kas Hiinat võib pehmeks jõuks pidada, paigutab Global Soft Power Rank (2022) Hiina maailma neljandaks pehmeks jõuks USA, Ühendkuningriikide ja Saksamaa järel, jättes India 29. kohale.

Käesolevas aruandes keskendutakse Hiina, India ja Singapuri pehme jõu tunnustele, et näidata, kuidas nad end rahvusvahelisele publikule esitlevad, keskendudes sealjuures Eestile. Hiina ja India on kaks maailma suurimat riiki, kellel on ambitsioonid muutuda globaalseks ning suurendada poliitilist, majanduslikku ja kultuurilist rolli nii oma naabruses kui väljaspool seda. Käesolevas aruandes selgitatakse välja, kas ja kuidas nende strateegiad Eestisse jõuavad. Singapuri kaasamise motivatsioon on erinev ja seotud selle Aasia riigi ja Eesti vahelise sarnasusega. Mõlemad on nn väikeriigid ja paistavad rahvusvaheliselt silma kui „digitaalsed tiigid“.

Seetõttu hõlmab käesolev aruanne järgmisi teemasid:

- India, Hiina ja Singapuri poliitiline roll Eestis, rõhutamaks nende riikide pehme jõu kui poliitilise strateegia üldist ulatust Eesti suhtes ja tuua esile nende eripära Eestis;
- Hiina ja India majanduslik roll Eestis, keskendudes kaht tüüpi pehme jõu kandjatele: i) Indiast ja Hiinast pärit sisserändajad ja ii) Hiina ja India ettevõtted Eestis, mis märgivad nende kahe Aasia riigi ärilist esindatust;
- Hiina ja India kultuuriline roll Eestis, keskendudes üksikasjalikult sümbolitele kui pehme jõu vahenditele, rõhutamaks nende tähtsust vastastikuse mõistmise süvendamisel ning potentsiaali tugevdada inimestevahelisi suhteid.

2. Poliitiline roll: Hiina, India ja Singapuri pehme jõu ulatuse kaardistamine Eestis

Hiina ja India kasutavad oma rahvusvahelise staatuse ja mõju suurendamiseks mitmeid pehme jõu vahendeid. Need toetavad kahe riigi suuri välispoliitilisi strateegiaid: Hiina Siiditee projekti (China's Belt and Road Initiative, BRI) ning India Modi doktriini. Nende strateegiate – sealhulgas laiaulatusliku BRI, mille kaudu rahastatakse projekte peamiselt Pakistanis, Bangladeshis ja Indoneesias – põhiline piirkondlik fookus on India ja Hiina naabruses, nimelt Lõuna- ja Kagu-Aasias. Sellest tulenevalt ei ole Hiina ega India kavandanud konkreetseid laiemaid pehme jõu strateegiaid ei Kesk- ja Ida-Euroopa ega Põhjamaade jaoks. Siiski kogevad Eesti ja lähiregioon nende riikide pehmet jõudu erineval määral. Singapuri puhul on pehme jõu projektsioonimudel põhinenud tema erakordsel globaalsel majanduslikul konkurentsivõimel, eriti arvestades riigi suurust (Chong, 2010). Maailma pehme jõu indeksis on Singapuri kõrgeimad näitajad finants-, äri-, logistika- ja innovatsioonivaldkonnas, lisaks on üks Singapuri tugevusi digitaliseerimine (The Soft Power 30, 2019).

2.1 Hiina pehme jõu teravad servad Eestis

Hiina pehme jõu peamised allikad hõlmavad sealset traditsioonilist kultuuri ja väärtusi, välispoliitikat ja arengumudelit ning selle mõju näiteks teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonisektorile. Hiina riigikeskses valitsemismudelil avalduv erinevus kommunistliku Hiina ja demokraatlike lääneriikide poliitiliste väärtuste vahel on põhjus, miks need riigid peavad Hiinat „mittesobivaks, et „teha“ pehmet jõudu hästi“ (Walker, 2018, lk 18). Sellega seotult diskrediteerib piiratud kirjandus Hiina mõju kohta Eestis Pekingi strateegiate pehmust (Jüris & Teperik, 2022; Liepiņa, Holger & Naglis, 2019; Kapitonenko, 2021; Eesti Välisluure, 2021; 2022; Dams et al., 2021). Neid strateegiaid nähakse kui püüdlusi „lâbistada, tungida või purustada (Walker ja Ludwig, 2017, lk 12) Eesti poliitika- ja infokeskkonda, ning see on mitte „pehme“, vaid „terava jõu“ peamine eesmärk, kuigi sellega seotud kirjanduses taolist terminit ei kasutata. Näidetena Eesti ettevaatlikust vastuvõtust Pekingi näiliselt „pehmete“ lähenemiste suhtes võib tuua Tallina üleskutse, et lääneriigid infrastruktuuri inverteeriks, konkureerimaks BRI-ga, mida peetakse Hiina pehme jõu vahendiks, ning Eesti lahkumise 2022. aasta augustis Pekingi loodud ning Kesk- ja Ida-Euroopa maakondadele mõeldud foorumist 16+1.

Allikad	Põhivahendid	Valitud Hiina vahendajad
Traditsiooniline kultuur ja väärtused	Hiina keel	Konfutsiuse Instituut (CI) Tallinnas
	Avalik diplomaatia ja poliitilised sõnumid	Hiina saatkond Eestis
Arengumudel ja selle mõju erinevatele sektoritele	Kõrgharidusvahetus ja koostöö, et õppida Hiina kohta	Hiina ülikoolid ja ettevõtted (nt Huawei) pakuvad stipendiume Eesti üliõpilastele, õppejõududele ja ülikoolidele
	Tehnoloogilised investeeringud ja koostöö	
Traditsioonilised hiina väärtused (ühise saatuse kogukond, harmooniline kooseksisteerimine)	Avalik diplomaatia / poliitilised sõnumid	Hiina saatkond Eestis, CGTN Russian – venekeelne telekanal, mis kuulub China Central Televisionile ja on Eestis kättesaadav
BRI kui suur välispoliitiline strateegia	Avalik diplomaatia / poliitilised sõnumid	Hiina saatkond Eestis

Tabel 1. Viisid, kuidas Hiina pehme jõud Eestis toimib

2.2 India pehme jõu vaevumärgatav „pehme ots“ Eestis

India pehme jõu peamised allikad on demokraatlikud poliitilised väärtused, traditsioonilised väärtused ja uskumused ning rahvakultuur. Hoolimata hiljutisest demokraatia allakäigust Indias, mida näitab Freedom House'i 2021. aasta ülemaailmses vabaduse edetabelis „vabalt“ staatusele „osaliselt vabale“ langemine, on India ja Euroopa liberaalsete demokraatlike riikide (sealhulgas Eesti) vahel siiski tuvastatav sünergia demokraatlike väärtuste osas. Selle sünergia tõttu, koos New Delhi ambitsioonidega „tõusta suurriigiks, mis on täiesti iseseisev, mõjukas ja lugupeetud maailma rahvaste hulgas“ (Ogden, 2011, lk 3), on India võimekus tõusta pehme jõuna nii Eestis kui Kesk- ja Ida-Euroopas ning Põhjamaades, eriti autoritaarsete suunanäitajate, nagu Hiina ja Venemaa suhtes. Seda potentsiaali on tunnustatud, kuid iseloomustatud ka kui „valelubadust“ (Mukherjee, 2014). Eriti Eestis võib India pehme jõu „pehmet otsa“ pidada vaevumärgatavaks. Tabelis 2 on eristatud vahendid, mis moodustavad India pehme jõu uue „pehme otsa“ ning kattuvad suurel määral sellega, kuidas 2021. aasta detsembris Tallinnas asutatud India saatkond projitseerib oma riiki Eestis.

Allikad	Põhivahendid	Valitud India vahendajad
Demokraatlikud poliitilised väärtused	Avalik diplomaatia	India saatkond Tallinnas
Traditsioonilised väärtused ja uskumused	Jooga, Ayurveda, hinduism ja sellega seotud taimetoitlus	Joogakoolid, India restoranid
Populaarkultuur	Filmid, Bollywood	Kino; filmitööstus, mis on seotud India filmide ühistootmise ja/või edendamisega selles piirkonnas

Tabel 2. India pehme jõu „pehme ots“ Eestis

2.3 Singapuri pehme jõud

Singapuri pehme jõu tõhusaks vahendiks on sealne haridussüsteem. Singapuri ülikoolid kuuluvad maailma parimate akadeemiliste asutuste hulka (nt 2023. aasta QS World University Rankingus on Singapuri Riiklik Ülikool 11. kohal ja Nanyangi Tehnoloogiaülikool 19. kohal) ning sealed koolid on PISA (Programme for International Student Assessment) järgi samuti kõrgeimal tasemel (Kong, 2017). Kuid aspekt, mis kujutaks endast väljakutset Singapuri võimaliku atraktiivsuse suurenemisele Eesti valitsuse ja avalikkuse jaoks ning sellest tulenevalt kahe riigi vahelise läheduse ja tugevdatud suhete tarbeks, on seotud küsimusega, kui suurel määral on Singapuri edu hariduses ja mujal seotud poliitilise mudeliga.

Singapur ei ole hoidunud „Singapuri arengumudeli“ esiletõstmisest, eriti arenguabi ja koostööpoliitika kontekstis. See mudel põhineb „ratsionaalsel eliidi planeerimisel ja elanikkonna distsiplineeritud järgimisel kogukondliku visiooni nimetuse all“ (Chong, 2010:399). Ühe poliitilise partei pikaajaline võimulolek ja tugev rõhuasetus seadustega reguleeritud ühtsele kogukonnale erineb oluliselt Eesti kinnipidamisest liberaalsetest demokraatlikest väärtustest, milleks on mitmeparteipoliitika, individualism ja üksmeelsus. See erinevus on siiski vähenenud, sest esiteks lahkus Singapur viimase demokraatiaindeksi (2022) järgi hübriidrežiimide rühmast, mis on autoritaarse režiimi ja demokraatia tunnuseid ühendav poliitilise süsteemi tüüp, ja liitus „vigase demokraatiaga“ riikide rühmaga, kuhu kuulub teiste hulgas ka Eesti. Teiseks, vaatamata poliitiliste mudelite ja väärtuste erinevustele on Eesti võtnud Singapuri vastu kui atraktiivse koostööpartneri nii poliitikas kui majanduses.

Viimastel aastatel on Eesti ametlikul tasandil selgeid jõupingutusi teinud, et muuta oma nimi potentsiaalsete Singapuri partnerite jaoks paremini äratuntavaks ja atraktiivsemaks. Nende peamised koostöövaldkonnad on nii valitsuse kui ka ettevõtete digitaliseerimine, investeringud idufirmadesse ning kaitsekoostöö. Nagu ütles Eesti suursaadik Singapuris Priit Turk:

Eesti ja Singapur on ühed arenenumad digiühiskonnad maailmas ning meil on palju nii üksteiselt õppida kui ka ülejäänud maailmale pakkuda. Kuigi me oleme kaks väikest riiki eri kontinentidel, ühendab meid sarnane visioon ja ambitsioon – usk avatud majandusse, innovatsiooni, e-riiki ja digitaalsetesse lahendustesse ning heasse tänapäevasesse haridusse. (Eesti Välisministeerium, 2021)

Singapuri esitletakse ka kui „väravat“ teistele Aasia turgudele, olles selgelt huvitatud piirkonna globaalsete turgude jaoks potentsiaalsete partnerite ligimeelitamisest (The Baltic Times, 2022). Eesti suurt huvi võib pidada ka Singapuri pehme jõu edukaks tulemuseks. Nagu Turgi avaldused näitavad, paneb Eesti suurt rõhku samadele aspektidele, lisaks on neil kui väikeriikidel ühine positsioon maailmamajanduses.

Praeguses kontekstis on Venemaa sissetung Ukrainasse mõlema riigi seosed ja erinevused uude valgusesse toonud. Nagu on arutletud raportis „Venemaa sõda Ukrainas: Hiina, India ja Singapuri perspektiivid“ (Luik et al., 2023), on Singapur Lõuna- ja Kagu-Aasia piirkonnas Venemaa jõulise hukkamõistuga ainulaadne olnud. Samuti on oldud häälekas väikeriikide tähtsuse suhtes selles olukorras, mis on vaade, mida Eesti kindlasti jagab. See seisukoht võib mõlemaid riike kindlasti lähendada, nagu näitas Singapuri kaitseministri dr Ng Eng Heni visiit Eestisse 2022. aasta mais (Singapuri Kaitseministeerium, 2022). Samuti on Singapuri pool olnud eriti huvitatud Eesti küberkaitsealasest kogemusest ja võimekusest (Mulia, 2022). Siiski on olulisi erinevusi selles, kuidas mõlemad riigid sõda mõtestaksid, eriti selles osas, mis puudutab demokraatia vs. autokraatia diskursust, ning peegeldab Eesti ja Singapuri olulisi erinevusi poliitilise liberalismi mõistmisel. Sellegipoolest suurendab praeguses kontekstis Singapuri selgelt positiivne hinnang USA-le, NATO-le ja Euroopa partneritele Eesti ja Singapuri vahelise koostöö ja sidemete tugevnemise võimalusi.

2.4 Järeldused

Hiina pehme jõu projektsioon rõhutab sealset traditsioonilist kultuuri ja väärtusi, välispoliitikat ning arengumudelit ning selle mõju näiteks teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonisektorile. Hiina riigikeskne valitsemismudel ja erinevused poliitilistes väärtushinnangutes lääne demokraatlike riikidega on aga Pekingi strateegiate pehmuse suhtes kahtlusi tekitanud, kusjuures Eesti on Hiina väidetavalt „pehmed“ lähenemised ettevaatlikult vastu võtnud, mida näitlikustab üleskutse, et lääneriigid oma infrastruktuuri inverteeriks, ning 16+1 foorumist lahkumine. India pehme jõu allikad, sealhulgas demokraatlikud poliitilised väärtused ning traditsioonilised väärtused ja rahvakultuur, annavad vaatamata hiljutisele demokraatia langusele võimaluse tõusta pehme jõuna nii Eestis kui mujal Kesk- ja Ida-Euroopas ning Põhjamaades. Siiski on India pehme jõu „pehme ots“ Eestis rangelt piiratud ja vaevumärgatav. Singapuri puhul on tema kohalolek Eestis veel tagasihoidlik, kuid kasvamas, eriti digitaalsetes lahendustes, hariduskoostöös ja julgeolekutehnoloogias. Kuigi Eesti ja Singapur on väikesed riigid, millel on ühised huvid ja arengueesmärgid, erinevad nad nende poliitiliste väärtuste poolest, mis nende poliitilist režiimi õõnestavad. Kuid taoline erinevus ja just Singapuri distantseerumine demokraatlikest liberaalsetest väärtustest ei ole Eesti valitsuse ega avalikkuse jaoks varjutanud tema pehme jõu teisi allikaid või vahendeid.

3. Majanduslik roll: inimesed, ettevõtlus ja võimalused

3.1 Hiina pehme jõu teravad servad Eestis

Sisserändajad võivad riigi pehme jõu võimsad edasikandjad olla, tuues oma kultuuritraditsioonid ja väärtused uude koju ning aidates vastuvõtvat ühiskonda mitmekesisemaks ja rikkamaks muuta (Gupta, 2008; Kumari, 2019). Uutesse kogukondadesse integreerudes võivad sisserändajatest saada oma kodumaa saadikud, kes jagavad teistega teadmisi, kogemusi ja vaatenurki ning edendavad suuremat mõistmist ja kultuurivahetust. Oma kultuuri propageerides ja kultuurilisi lõhesid ületades võivad sisserändajad aidata luua tugevamaid suhteid ja sidemeid oma kodumaa ja uue kodu vahel, muutes nad tänapäevases omavahel seotud maailmas väärtuslikeks pehme jõu kandjateks (Voci ja Hui, 2017).

Statistikaameti viimaste kättesaadavate andmete järgi elas 2022. aastal Eestis 964 Hiina kodanikku, mis moodustab 8,7% Eesti välismaal sündinud elanikkonnast. Ka Indiast pärit sisserändajad on viimastel aastatel muutunud oluliseks osaks Eesti sisserändajate hulgas. Statistikaameti viimaste kättesaadavate andmete järgi elas 2022. aastal Eestis 2039 India kodanikku, mis moodustab 9,3% Eesti välismaal sündinud elanikkonnast. Need Hiina ja India päritolu kogukonnad toimivad uute võimalike sisserändajate jaoks võimsate magnetitena, pakkudes toetavat võrgustikku ja ühtekuuluvustunnet neile, kes jagavad nende kultuurilist tausta. Selle tulemusena on Hiinast ja Indiast pärit uute sisserändajate voog viimastel aastatel stabiilselt kasvanud (diagramm 1).

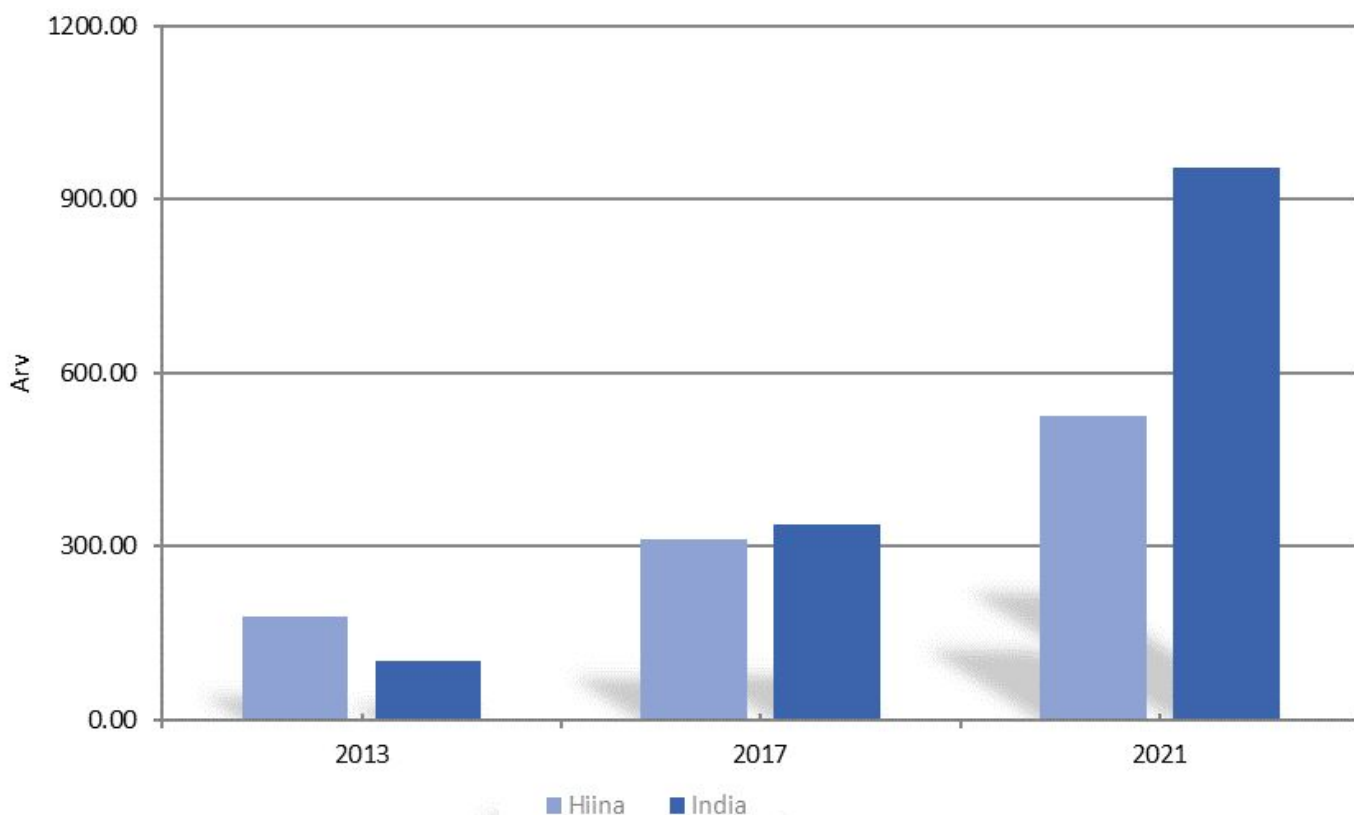

Diagramm 1. Hiinast ja Indiast Eestisse saabunud uusimmigrandid

Allikas: Global Knowledge Partnership on Migration and Development (leitav: https://www.knomad.org/sites/default/files/2022-12/bilateral_migration_matrix_2021_latest.xlsx)

Oma koduriigi pehme jõu intensiivseks edendamiseks peavad sisserändajad võtma kindla sotsiaalmajandusliku positsiooni, mis mõjutab nende võimet pehmet jõudu edastada, sest need, kes on hästi haritud ja majanduslikult edukad, on sageli paremas positsioonis, et oma kultuuri teistele tutvustada ja esitleda. Immigrantidel, kes suudavad end oma uues kogukonnas juhtide ja ettevõtjatena kehtestada, võib olla suurem mõju ja nähtavus, mis muudab nad tõhusamateks pehme jõu vahendajateks. Enamik Hiina ja India sisserändajaid Eestis on kõrgelt haritud, suurel osal neist on kõrgharidus inseneri-, arvuti- ja muudes tehnikavaldkondades. Selle tulemusena on paljud Hiina ja India sisserändajad töötanud kõrgelt kvalifitseeritud töökohtadel tehnoloogia- ja teadustööstuses, mis on aidanud kaasa Eesti majanduse kasvule. Täpsemalt olid Hiina sisserändajad 2022. aastal hõivatud IKT valdkonnas (22,3%), teadustöös ja kutsestandardit nõudvates valdkondades (9,7%) ja hariduses (9,8%). Statistikaameti andmetel töötas 2022. aastal Eestis elavatest Hiina kodanikest 28,9% ja nende kuine netosissetulek oli 1100€. Hiina sisserändajate tööhõive määr Eestis on kõrgem kui sisserändajate üldine tööhõive määr riigis.

Tööhõive osas on India sisserändajad Eestis samuti kõrgelt kvalifitseeritud ja hästi haritud. Paljud neist töötavad tehnoloogia- ja teadustööstuses, eelkõige tarkvaraarenduse ja IT-teenuste valdkonnas. Statistikaameti andmetel töötas 2022. aastal Eestis elavatest India kodanikest 58,3%, kusjuures enamik neist majutus- ja toitlustusvaldkonnas (29,7%), millele järgnesid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad ICT (22,3%) ja tootmine (13,2%).

Hoolimata kõrge haridustasemest ja kutseoskustest seisavad Hiina ja India sisserändajad Eestis silmitsi teatud väljakutsetega, mis on seotud nende sotsiaalmajandusliku positsiooniga. Üks peamisi probleeme on keelebarjäär. Teine väljakutse, millega Hiina ja India sisserändajad Eestis silmitsi seisavad, on diskrimineerimine. Kuigi Eesti ühiskond on suhteliselt tolerantne, esineb teatavat sisserändajate, eriti mitte-euroopalikest riikidest pärit inimeste diskrimineerimist. See võib raskendada sisserändajate integreerumist Eesti ühiskonda ja vähendada nende kuuluvustunnet.

Viimaks peab tõdema, et vaatamata neile probleemidele on Hiina ja India sisserändajad Eestis andnud märkimisväärse panuse riigi majandusse ja ühiskonda. Nad on toonud kaasa uusi ideid, oskusi ja vaatenurki ning aidanud kaasa mitmekesisema ja elujõulisema ühiskonna ülesehitamisele. Eesti on neile omakorda pakkunud võimalusi nii tööalaseks kui isiklikuks arenguks.

3.2 Hiina ja India ettevõtete esindatus Eestis

Hiina ja India, kaks Aasia majandusjõudu, on oma äritegevust Eestis pidevalt suurendanud. Viimastel aastatel on nende ettevõteteid üha rohkem Eestisse tulnud, andes oma panuse riigi majandusse ja ärimaastikule. Hiina ja India ettevõtete kasvav äritegevus Eestis ei ole ajendatud ainult majanduslikest huvidest, vaid on nende riikide jaoks ka pehme jõu allikaks, mis võimaldab avaldada mõju ja parandada oma ülemaailmset mainet.

Eesti Statistikaameti andmetel oli 2020. aastal Eestis registreeritud 33 India omanduses olevat ettevõtet, mis moodustab 1,3% riigi välisomanduses olevate ettevõtete koguarvust. Need India ettevõtted andsid 2020. aastal tööd kokku 547 inimesele ja nende käive oli 16,8 miljonit eurot. Enamik India omanduses olevatest ettevõtetest Eestis tegutseb tarkvara- ja IT-teenuste sektoris, aidates kaasa Eesti digitaalsele ümberkujundamisele. Ühed peamistest näidetest on järgmised: i) TCS Estonia on juhtiv ülemaailmne IT-teenuste ja konsultatsiooniettevõtte, mille peakorter asub Indias, kuid on ka Eestis esindatud. TCS Estonia pakub Eesti ettevõtetele ja valitsusasutustele laia valikut IT-lahendusi ja -teenuseid, sealhulgas rakenduste arendamist ja hooldust, digitaalset ümberkujundamist, andmeanalüüsi ja küberturvalisust. TCS on Eestis aktiivselt erinevates e-riigi projektides osalenud, kasutades oma teadmisi digitehnoloogia kohta; ii) Infosys Estonia, mis pakub IT-konsultatsioone, digitaalset ümberkujundamist ja tarkvaraarenduse teenuseid nii finants-, tervishoiu- kui ka kaugsidesektorile; iii) HCL Technologies, mis pakub rakenduste arendamist, infrastruktuuri haldamist ja küberturvalisust. Sellise koostöö kaudu saab India näidata oma IT-oskusi, innovatsiooni ja teadmisi digitehnoloogia kohta, suurendades sellega oma pehmet jõudu Eestis ja Euroopa turul laiemalt.

Sarnaselt India ettevõtetega on Hiina ettevõtted viimastel aastatel aktiivselt Eestisse investeerinud, eriti tehnoloogia- ja infrastruktuurisektorisse. Hiina ettevõtted on osalenud erinevates projektides, nagu näiteks e-riigi lahenduste arendamine, 5G tehnoloogia ja Tallinna-Helsingi tunneli ehitamine. Need investeringud ei edenda mitte ainult Hiina ja Eesti vahelist majanduskoostööd, vaid näitavad ka Hiina kõrgtasemelist tehnoloogilist võimekust ning teadmisi sellistes valdkondades, nagu digitaalne valitsemine ja infrastruktuuri arendamine, suurendades seeläbi Hiina pehmet jõudu Eestis ja Euroopa Liidus laiemalt. Eesti statistikaameti andmetel oli 2020. aastal Eestis registreeritud 129 Hiina omandis olevat ettevõtet, mis moodustab 5,2 % riigi välisomanduses olevate ettevõtete koguarvust. Nendes Hiina ettevõtetes töötas 2020. aastal kokku 1232 inimest ja nende käive oli 74,4 miljonit eurot. Pehmet mõju avaldavad järgmised ettevõtted: i) Huawei, mis on juhtiv ülemaailmne kaugsideseadmete ja infrastruktuuri arendamise, sealhulgas 4G ja 5G tehnoloogiate pakkuja. Samuti on Huawei teinud koostööd Eesti ülikoolide ja teadusasutustega, et edendada tehnoloogilist innovatsiooni ja jagada teadmisi, aidates kaasa Eesti digitaalsele arengule ja tutvustades Hiina tehnoloogilist võimekust kaugside valdkonnas; ii) Tencent Estonia, mis keskendub sellistele valdkondadele, nagu tehisintellekt, andmeanalüüs ja pilvandmetöötlus ning teeb aktiivselt koostööd Eesti ülikoolidega.

3.3 Järeldused

Hiina ja India sissereändajatest on saanud märkimisväärne osa Eesti sissereändajate elanikkonnast: 2020. aastal moodustasid Hiina kodanikud 10,5% ja India kodanikud 8,9% kogu riigi välismaal sündinud elanikkonnast. Need kogukonnad toimivad uute sissereändajate jaoks magnetina tänu oma toetavatele võrgustikele ja kultuurilise kuuluvuse tundele, mille tulemusel on Hiina ja India kodanike sissereänne Eestisse viimastel aastatel pidevalt kasvanud. Paljud Hiina ja India sissereändajad Eestis on kõrgharitud, olles saanud akadeemilise kraadi tehnilistes valdkondades ning töötavad kõrge kvalifikatsiooniga töökohtadel eelkõige tehnoloogiatööstuses, mis on magnetiks ka Hiina ja India ettevõtete jaoks. Vaatamata nende ettevõtete tähtsusele on India ja Hiina omanduses olevate ettevõtete üldarv Eestis võrreldes teiste riikide omadega suhteliselt väike. Siiski on nende riikide ettevõtete kasvav äritegevus Eestis pehme jõu allikaks, mis võimaldab neil parandada oma globaalset mainet, tutvustada oma tehnoloogilist võimekust ja edendada kultuurivahetust. Kuna Hiina ja India jätkavad oma majandusliku esindatuse laiendamist Eestis, kasvab tõenäoliselt ka nende pehme jõu mõju, mis aitab kaasa globaalse diplomaatia ja rahvusvaheliste suhete arenevale dünaamikale.

4. Kultuuriline roll: India ja Hiina sümbolid Eestis

Sümbolid on unikaalsed märgistruktuurid, mis iseloomustavad kultuurinähtuste polüseemiat ja sakraalsust. Lisaks kultuurinähtustele juhitakse ja kohandatakse sümbolite tähendusi ka tajumise, refleksiooni, tugevdamise, tõlgendamise ning väärtuste ja ideaalide edasiandmise kaudu. Sümboli mõiste on enamikest tänapäeva ühiskondadest ja avalikust poliitikast läbi imbunud. Lisaks ei kuulu kõik sümbolid ühtsesse kultuurikihti; nad läbivad neid kihte vertikaalselt, tulles minevikust ja liikudes tulevikku (Lotman, 1992, lk 192), luues kultuurimälu ühise ruumi ja kandes tähendusi ühest kihist teise, mis on oluline kultuuririnde üle arutlemisel. Sümbolite funktsionaalsuse analüüsimine aitab kaasa kultuuri sügavamale mõistmisele. Kultuuridevaheline dialoog on kriitilise tähtsusega, sest see aitab kaasa rahvusliku identiteedi kujunemisele, mis ületab ühise keele ja territooriumi küsimuse, liikudes ühiste traditsioonide ja väärtuste suunas. Seistes vastamisi teisest kultuurist pärit võõrana näivate elementidega, kaldub kultuuriline ja ajalooline mälu konservatiivsuse poole, mõjutades seeläbi sügavalt rahvustevahelist suhtlust. Erinevate kultuuride rahumeelseks kooseksisteerimiseks ja harmoonilises kooskõlas olemiseks on oluline teada ja mõista põhilisi kultuurisümboleid.

4.1 India sümbolid Eestis

Baltimaid ja India poolsaart seob ühine pärand, mille geograafilist kaugust ja kultuurilist lähedust pole akadeemiliselt veel uuritud. Kuid rohujuuretasandil on näha olulist vastastikmõju, lisaks toimub inimeste vahel pidev suhtlemine. Näiteks on mitu põlvkonda leedulasi kasvanud üles teadmise, et nende keele juured ulatuvad sanskritini. Paljude Balti riikide rahvauskumuste, nagu Taara, Vanemuise ja teiste jumalustega seotud uskumused olevat pärit Indiast tulnud hinduismist või budismist. India uuringute ja kultuuri keskus Läti Ülikoolis ja hiljuti avatud Balti kultuuri- ja uurimiskeskus Dev Sanskriti Ülikoolis Haridwaris, Indias, on mõned näited sellest, kuidas taolisi sidemeid taaselustatakse.

Materiaalse kultuuri mõju muudab maailma. Selline materiaalne kultuur on kas religioossuse, kultuurivahetuse või turumehhanismi nõuete kujul olnud osa India ja Baltikumi vastastikusest vahetusest juba enne seda, kui viimane neist iseseisvus. Kultuurisektoris on Eesti ja India suhted eriti märkimisväärsed. Esimene Indiat külastanud eestlane oli E. Eckhold, kes saabus sinna 17. sajandi lõpus. 1797. aastal külastas Madrast ja Calcuttat tuntud meresõitja A. J. von Krusenstern. Esimesed misjonärid läksid Eestist Indiasse 19. sajandil: A. Nerling (1861–1872) ja J. Hesse (1869–1873). Hiljem järgnesid mitmed teisedki. Lisaks evangelistlikule misjonitööle kirjeldasid nad India kastisüsteemi, religiooni, joogaõpetust ja klassikalist India kirjandust. Andres Saal andis olulise panuse India eeposte uurimisse, avaldades pikemaid esseid Mahabharata, draama ja rahvatarkuse kohta. Eestis või Baltikumis üldiselt toimus selline vahetus algsest tänu Nõukogude Liidu suhetele India poolsaarega. Tee, maiustuste, kondiitritoodete ja tekstiilide tarbimine tõi kaasa intensiivse majandusliku arutelu. Peale selle tugevdas suhteid sõjalise varustuse vahetus. Selle kõrval oli varajane kultuuriline mõju Bollywoodi filmidel ja religioossete tavade populaarsusel.

Peale selle on kolm Balti riiki pärast taasiseseisvumist olnud esirinnas uuendusliku digitaalse valitsuse arendamisel, mis on avanud võimalusi koostööks Indiaga. Näiteks on Eestil olnud juhtiv roll Euroopa ja ülemaailmsete andmekaitsestandardite väljatöötamisel ja küberturvalisuse tugevdamisel. Kuna New Delhi on võtnud initsiatiivi nende uute valdkondade reguleerimiseks nii riigisisest kui ka rahvusvaheliselt, on neile kasulik tihedamad läbirääkimised, et hinnata ja jagada kogemusi Balti riikide poliitikakujundajatega.

Tänapäeval on enamik hindusid Eestis haridussektoris, näiteks õpitakse IT-d, informaatikat ja muid reaalseid. Lisaks digitaalsele dialoogile on juurdumas erinevad pehmemad kultuurimõjud, mida on võimatu vältida, süvendades Balti-India sidet veelgi. Kultuuriväärtuste vahetus spirituaalses ja religioosses valdkonnas on tohutu ja üha kasvav. Seetõttu on Tallinnas ja teistes linnades teada palju erinevaid India päritolu traditsioone praktiseerivaid rühmi ja religioosseid kogukondi. Lisaks kõige tuntumale, ISKCON-ile (Hare Krishna), on nendeks Sahaj Marga, Sri Chinmoy, transtsendentaalse meditatsiooni rühmad (Maharishi Mahesh Yogi), Satya Sai Baba adeptid, lõdvalt organiseeritud rühmad Shakti keskuse, Shiva keskuse jt ümber, paljud budistlikud instituudid, nagu Drikung kagyü keskus, Valuste keskus, Umbusi budistlik keskus jne. Mõned neist rühmadest kuuluvad ülemaailmsesse võrgustikku ja neil on head rahvusvahelised kontaktid. Kultuuridevahelise suhtluse kasvuga kaasneb kiire tunnustus erinevate religioossete sümbolite ja märkide suhtes. Kõigis nimetatud institutsioonides kasutatakse populaarseid sümboleid, olgu selleks siis ikonograafia, pildid, kujud, lipud, kivid vm. Seega identifitseeruvad sümboolid mitte ainult religioosse rühma, vaid ka rahva kultuuriga. Sageli on taolised kultuurimõjud Baltikumis populaarsuse saavutanud tänu sotsiaalsetele sidemetele ja ühtsustundele, mida inimesed nende praktikatega kogevad. Populaarseimad neist, nagu jooga, meditatsioon, visualiseerimine jne, on saavutanud tohutu tuntuse tänu nende positiivsele mõjule nii kehale kui vaimule.

Kuigi India ja Balti riikide vahelised suhted on alles algusjärgus, on mitmeid tegureid, mis vajavad tähelepanu. Näiteks see, kuidas omavaheline suhtlus mõjutab kultuurimälu, mis aitab arendada identiteeditunnet, stabiilsust ja ühtekuuluvust, kuid võib mõnikord isegi konfliktini viia. Hinnates mineviku ümber vastavalt oleviku nõuetele, ületab ühiskond ajalooliste muutuste probleemi, „kultuurimälu loob illusiooni ajalisest püsivusest ja mineviku kohalolekust olevikus“ (Hendel, 2010, lk 31). Nii Eesti kui ka India on tunda saanud koloniaalajastu mõju ja muutunud impeeriumi tooteks. Mõlemad kasutavad kultuuri kui vahendit enese identifitseerimiseks ja refleksiooniks.

Kultuurimälu seisukohalt toimub pidev tagasipöördumine antiigi juurde, kus talletatakse traditsioonilisi sümboliteid muistsetest kaanonitest ning mõtestatakse ümber nende päevakohasus ja põhiline väärtus olevikus, tutvustades neid tänapäeva publikule. Parim näide selle kohta võiks olla hinduistliku sümboli haakristi kasutamine, mida natsid kuritarvitasid ja mis Lätis traditsioonilise kudumissümbolina taas kasutusele on võetud, mida võib näha linikutel ja kardinatel. Paljusid budistlikke sümboliteid, nagu palvelippe, -helmeid, Buddha ikoone ja kujusid, leidub üle Eesti, ja kuigi need ei pruugi olla intensiivsed, sümboliseerivad nad siiski usku ja rahvuslikku identiteeti. Laulukausside ja suitsupuu kasutamine on saanud osaks hulgale eestlastest, kes järgib ja pühendab oma elu muistsele maagiale ja uskumustele, mille on siia toodud teine rahvas Indiast.

4.2 Hiina sümbolid Eestis

Hiina sümbolid on Eestis viimastel aastatel üha nähtavamaks muutunud, kuna kaks riiki süvendavad oma majanduslikke ja kultuurilisi sidemeid. Alates Hiina lohe embleemist, mis kaunistab Hiina saatkonda Tallinnas, kuni kaubanduskeskustes ja turismipiirkondades olevate hiinakeelsete siltide ja reklaamideni, on Hiina sümbolid muutunud Eesti maastiku lahutamatuks osaks.

Üks kuulsamaid Hiina sümboliteid Eestis on draakon, mida Hiina kultuuris sageli võimu, jõu ja hea õnnega seostatakse (China Daily, 2020). Hiina saatkonna fassaadi ehib silmapaistvalt suurt draakoniembleem. Draakon on ka Eesti arhitektuuris populaarne kujunduselement, mis esineb hoonete ja sildade kaunistustel kogu riigis.

Hiina kirjamärgid on Eestis samuti tavaliseks nähtuseks muutunud, eriti turismipiirkondades, kus Hiina külalastajaid on üha rohkem. Alates hiinakeelsetest menüüdest restoranides kuni kaupluste siltide ja reklaamideni, on Eesti ettevõtted mõistnud, kui oluline on teenindada Hiina turiste, ning kasutavad Hiina sümboliteid nende tähelepanu äratamiseks (The Baltic Times, 2018).

Lisaks draakonile ja hiina kirjamärkidele on Eesti kultuuri jõudnud ka teised sümbolid. Näiteks Hiina loomamärgid, mida seostatakse sünniaastast lähtuvalt erinevate isiksuseomaduste ja saatusega, on muutunud populaarseks kujunduselemendiks Eesti turismipoodides müüdavatel ehetel ja muudel suveniiridel. Hiina feng shui tava, mis põhineb ideel, et inimese keskkonnakorraldus võib mõjutada tema tervist, rikkust ja õnne, on ka Eestis kanda kinnitanud, ning mõned eestlased on võtnud *feng shui* põhimõtted kasutusele nii oma kodus kui töökohas.

Kuigi Hiina sümbolite levik Eestis on kahtlemata seotud Hiina kasvava majandusliku ja kultuurilise mõjuga kogu maailmas, peegeldab see ka kaasaegse ühiskonna üha mitmekultuurilisemat olemust. Kuna aina rohkem inimesi reisib ja suhtleb piiriülevalt, muutub kultuurivahetus ja erinevate traditsioonide segunemine üha tavalisemaks. Eestis on Hiina sümbolite lisamine kultuurimaastikule meeldetuletus maailma seotusest ja mitmekesisuse omaksvõtmise tähtsusest.

4.3 Järeldused

Riikidevaheline vaimsete ja religioossete kultuuriväärtuste vahetamine on üha populaarsem, eriti Tallinnas ja teistes Eesti linnades. Eestis on tuntud mitmesugused India päritolu vaimsed ja religioossed rühmitused, nagu ISKCON, Sahaj Marga, Sri Chinmoy ja transtsendentaalset meditatsiooni harrastavad rühmad. Samuti on olemas budistlikud instituudid, nagu Drikung Kagyu keskus, Valuste keskus ja Umbusi budistlik keskus. Taolised rühmad kasutavad oma praktikas sageli populaarseid sümboloid, nagu ikoone, pilte, kujusid, lippe ja kivisid. Hiina sümbolid, nagu loomamärgid ja *feng shui*, on Eesti kultuuris samuti populaarseks muutunud, peegeldades Hiina globaalset mõju ning kultuuride vahetusest ja traditsioonide segunemisest kujundatud kaasaegse ühiskonna multikultuurset olemust.

5. Põhiteesid

- Kuigi Hiina ja India on konkureerivad riigid, võisteldes piirkondliku ja ülemaailmse mõju pärast, ei tundu nende pehme jõuga seotud pingutused Eestis praegu kokkupõrkekursil olevat. See on tingitud peamiselt sellest, et nende välispoliitilised strateegiad on teistsuguse piirkondliku fookusega kui Kesk- ja Ida-Euroopa ning Põhjamaad. Kuigi Hiina kohalolek on piirkonnas palju tugevam, ei ole kuigi tõenäoline, et see riik oma autoritaarsete omaduste ja teravate võimupraktikate tõttu Eesti südamed ja meeled võita võiks. See võimaldab Indial, mis on endiselt seotud demokraatlike traditsioonidega, käivitada Eesti ja ümbritseva piirkonna suhtes tõhusaid pehme jõu strateegiaid.
- Singapuri distants liberaalsete väärtuste suhtes, kuigi see on võrreldamatult väiksem kui Hiina puhul, ei ole oluliselt mõjutanud tema pehme jõu projektsiooni. Eesti ja Singapuri kui väikeriikide ja digitaalsete tiigrite sarnasused võivad nende valitsusi lähendada ja aidata kaasa nende kodanikevahelistele sidemetele. Lisaks võib seda sidet tugevdada Singapuri otsus ühineda lääneriikide blokiga Venemaa agressiooni vastu Ukrainas, erinevalt Hiinast ja Indiast, kes on võtnud neutraalse positsiooni.
- Indiast ja Hiinast Eestisse saabuvate uussisserändajate voog on kasvamas. Paljusid Hiina sisserändajaid meelitavad haridusvõimalused, samas kui India sisserändajaid motiveerib eelkõige perekonna taasühinemine. Uute sisserändevooegade kasvutrendi võib seostada tugevate sidemetega Hiina ja India väljakujunenud diasporaas, kellel on Eestis suhteliselt kõrge ja stabiilne majanduslik ning sotsiaalne positsioon.
- Kuigi Hiina ja India omanduses olevate ettevõtete arv Eestis on suhteliselt väike, on need kasumlikud ja tegutsevad strateegiliselt olulistest sektorites, nagu IT, tehnoloogilise infrastruktuuri arendamine ja kaugside. Nimelt teevad sellised ettevõtted, nagu Huawei, Tencent Estonia ja HCL Technologies aktiivselt koostööd tunnustatud teaduskeskuste ja ülikoolidega, mis näitab nende pühendumust innovatsioonile ja teadmiste vahetamisele.
- Kultuuriväärtuste vahetus kui Hiina ja India pehme jõu oluline osa on Eestis tõusuteel, kusjuures erinevad India ning Hiina päritolu vaimsed ja religioossed rühmitused koguvad üha suuremat populaarsust. Taolised rühmitused kasutavad praktikas sageli populaarseid sümboloid, nagu ikoonid, pildid, kujud, lipud ja kivid. Lisaks on Hiina sümbolid, nagu loomamärgid ja *feng shui* jõudnud ka Eesti kultuuri, mis peegeldab Hiina globaalset mõju ja kaasaegse ühiskonna kasvavat multikultuursust, mida kujundavad kultuuride vahetus ja traditsioonide segunemine.

Kasutatud allikad

Baltic Times (2018). Tallinn sees a rise in Asian tourists, leitav: https://www.baltictimes.com/tallinn_sees_a_rise_in_asian_tourists/

Brand Finance (2022). Global Soft Power Rank, leitav: https://brandirectory-live-public.s3.eu-west-2.amazonaws.com/reports_free/brand-finance-soft-power-index-2022.pdf

China Daily (2020). Chinese New year Celebrated in Estonian Capital, leitav: <https://www.chinadaily.com.cn/a/202102/13/WS60279968a31024ad0baa8e1b.html>

Chong, A. (2010). Small state soft power strategies: virtual enlargement in the cases of the Vatican City State and Singapore, *Cambridge Review of International Affairs*, 23:3, 383-405.

Dams, T., Martin, X. & Kranenburg, V. (2021). China's Soft Power in Europe Falling on Hard Times MERICS, leitav: <https://merics.org/sites/default/files/2021-04/ETNC%202021%20-%20China%27s%20Soft%20Power%20in%20Europe%20-%20Falling%20on%20Hard%20Times.pdf>

Democracy Index (2022), leitav: <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2022>

Estonian Foreign Intelligence Service (2021). Internal Security and Estonia, leitav: <https://www.valisluureamet.ee/doc/raport/2021-en.pdf>

Estonian Foreign Intelligence Service (2022). Internal Security and Estonia, leitav: <https://www.valisluureamet.ee/doc/raport/2022-en.pdf>

Gupta, A. K. (2008). Commentary on India's soft power and diaspora. *International Journal on World Peace*, 61-68.

Hendel, R. (2010). Cultural Memory. In: Reading Genesis: Ten methods (28-46) Cambridge University Press.

Jüris, F. & Teperik, D. (2022). Chinese Influence in Estonia, *CEPA*, leitav: <https://cepa.org/chinese-influence-in-estonia/>

Kapitonenko, N. (2021). China's soft power debacle in Eastern Europe, *International Politics and Society*, leitav: <https://www.ips-journal.eu/topics/foreign-and-security-policy/chinas-soft-power-debacle-in-eastern-europe-5146/>

Kong, L. (2017). How Singapore expands 'soft power' through education. Study International, leitav: <https://www.studyinternational.com/news/nasi-lemak-singapore-diplomacys-oft-power-asean-university-lky-spp/>

Kumari, K. (2019). Diaspora as soft power a case study of Indian diaspora in the US.

Liepiņa, Bērziņa, Holger, Eesmaa, Naglis (2019), Re-Baltica,, The Rough Face of China's Soft Power, leitav: <https://en.rebaltica.lv/2019/09/the-rough-face-of-chinas-soft-power/>

Longhurst, K., Nitza-Makowska, A., & Skiert-Andrzejuk, K. (2019). Re-thinking soft power: China, Russia and the European Union in Central Asia. *Sprawy Międzynarodowe*, 72(3), 151-169.

Lotman, Yu.M. (1992). Symbol in Cultural system. Selected articles, 1. 191 - 199.

Luik, L., Nitza-Makowska, A., Doma Bhutia, K., Sinitsyna, A. & Süld, E. (2023). "Russia's War in Ukraine: Perspectives in China, India and Singapore", Tartu University Asia Center

Mukherjee, R. (2014). The False Promise Of India's Soft Power. *Geopolitics, History, and International Relations*, 6 (1), 46-62.

Mulia, K. (2022). The Estonia-Singapore tech corridor: A conversation with Priit Turk, Estonian ambassador to Singapore. KrASIA, leitav: <https://kr-asia.com/the-estonia-singapore-tech-corridor-a-conversation-with-priit-turk-estonian-ambassador-to-singapore>

Nye, J. S. (1990). Bound to Lead: The Changing Nature of American Power New York. NY: Basic.

Nye Jr, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The annals of the American academy of political and social science*, 616(1), 94-109.

Ogden, Ch. (2011) *International "Aspirations" of a Rising Power*, in David Scott (ed.), Handbook of India's International Relations (London: Routledge), pp. 3-13.

The Baltic Times. (2022). Estonia, Singapore have a lot to learn from each other in global business, leitav: https://www.baltictimes.com/estonia__singapore_have_a_lot_to_learn_from_each_other_in_global_business/

The Soft Power 30. (2019) *Singapore*. Leitav: <https://softpower30.com/country/singapore/>

Välisministeerium. Ministry of Foreign Affairs of Estonia. (2021). Estonia's first resident ambassador in Singapore Priit Turk presented his credentials, leitav: <https://vm.ee/en/news/estonias-first-resident-ambassador-singapore-priit-turk-presented-his-credentials>

Voci, P., & Hui, L. (Eds.). (2017). *Screening China's soft power*. Routledge.

Wagner, C. (2010). India's soft power: Prospects and limitations. *India Quarterly*, 66(4), 333-342.

Walker, C., & Ludwig, J. (2017). From 'soft power' to 'sharp power': Rising authoritarian influence in the democratic world. *Sharp power: Rising authoritarian influence*, 8-25.

Walker, C. (2018). What Is "Sharp Power"?. *Journal of Democracy*, 29(3), 9-23.